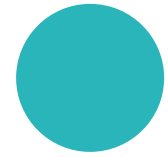

PROJECTE 455/21

Enfortida i articulada la capacitat de les organitzacions de la zona de La Libertad per la gestió sostenible de l'aqüífer de San Juan Opico i l'exigibilitat del dret humà a l'aigua

ENTITAT EXECUTORA: ECOS El Salvador

PAÍS: El Salvador

**ZONA: La Libertad. San Juan Opico, Quezaltepeque i San Pablo
Tacachico**

PERSONES PROTAGONISTES: 14 juntes d'aigua (227 persones).

SECTOR: Protecció drets individuals i col·lectius. Dret humà a l'aigua.

APORTACIÓ AJUNTAMENT D'EIVISSA: 22.000€

Aportació total del Fons: 41.786€

ESTAT:Tancat.

SINOPSI

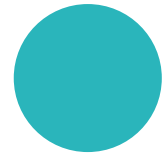

Els processos d'especulació immobiliària i la falta d'un marc normatiu en la gestió de l'aigua genera un increment dels casos de comunitats que veuen violentat el seu dret a l'aigua, sanejament i medi ambient sa, generant focus de conflictivitat per diverses causes. La problemàtica de l'aigua es converteix en una disputa pels bens naturals, generant la necessitat d'unmajor activisme en la seva defensa per part de les organitzacions territorials.

El Foro del Agua de El Salvador ha investigat la situació que es va viure a l'àrea metropolitana de San Salvador durant el confinament domiciliari per la Covid-19 i el resultat mostra que hi va haver des abastiment d'aigua als municipis més populosos on habita la població més empobrida. Això va obligar la població a haver de comprar aigua en camions cisterna, pagant entre 1.25 i 5 dòlars per barril (200 litres d'aigua), sortir de casa per a buscar aigua, exposant-se al contagi o a ser confinats en els centres d'aïllament. Com a conseqüència, a aquesta àrea es registraren els índex de contagi més elevats de tot el territori. Paradoxalment, l'empresa pública Administración Nacional de Acueductos y Alcantarillados (ANDA) va subscriure acords amb grans empreses constructores cedint-los importants aqüífers per a la seva explotació.

L'aqüífer de Sant Juan Opico està ubicat a la falda del volcà de San Salvador. Per la seva grandària és una de les basses d'aigua més importants del país i, segons informes de ANDA, aquest aqüífer no ha tingut una reducció significativa del seu nivell freàtic en els darrers quaranta anys, subministrant el 24,9% de l'abastiment d'aigua potable de l'àrea metropolitana de San Salvador.

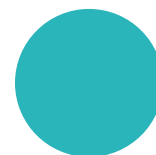
Des de 2017, davant l'amenaça que representava la construcció del projecte urbanístic Ciudad Valle El Ángel, diverses organitzacions locals del municipi d'Apopa s'articularen per formar la Mesa Territorial de la Zona Norte de San Salvador. Aquest projecte urbanístic comporta l'extracció de 240 litres d'aigua per segon (20 milions de litres d'aigua al dia) i, lluny de suposar una política de desenvolupament urbà orientada a satisfer la històrica i creixent necessitat d'habitatge digne per a més de 400.000 famílies, destaca per ser una operació més d'especulació urbanística a l'àrea metropolitana.

El seu desenvolupament suposaria el canvi en l'ús d'unes 350 hectàrees impactant directament a la zona de recàrrega aquífera i en la disponibilitat d'aigua per a 6.000 famílies. A més, també afectaria la qualitat de l'aire i la disponibilitat d'aigua potable als municipis de San Salvador, Mejicanos, Apopa i Cuscatancingo.

Aquesta Mesa Territorial ha realitzat, des de la seva creació, diferents accions legals, comunicatives i de mobilització social, construint una àmplia aliança d'oposició al projecte denominada Colectivo y Campaña Salvemos el Valle El Ángel (integrada per organitzacions locals, esglésies, moviments juvenils i estudiantils) aconseguint a data d'avui detenir el projecte.

Aquest projecte va dirigit a millorar les capacitats i articulació del teixit social del Foro de l'Aigua per a la defensa del dret humà a l'aigua a la zona nord de La Libertad. Així, es portarà a terme una formació en el dret humà a l'aigua i en mecanismes legals de denúncia davant la conflictivitat territorial per l'aigua. També es vol aconseguir construir un pla d'incidència per a la Mesa Territorial Nord de La Libertad. Igualment, en coordinació amb el Foro del Agua de El Salvador, es vol dissenyar una estratègia jurídica i comunicativa per a la defensa de l'aquífer de San Juan Opico.

INFORME DE SEGUIMENT

Període que abasta l'informe: gener - setembre 2022

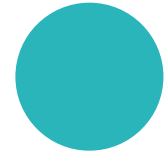
Registre d'entrada al Fons Pitiús: 22/11/22

Informació econòmica:

DESCRIPCIÓ	IMPORT
Aportació del Fons:	41.786€
Primer pagament (26/01/22):	31.340€
Justificació (56% del primer pagament):	17.583€

Donat que la justificació supera el 50% del primer pagament, tal com estableixen les bases de convocatòria, es realitza el pagament del 25% restant de l'aportació.

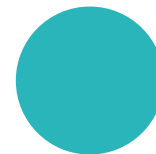
INFORME DE SEGUIMENT

Activitats realitzades

- Per al procés d'articulació de la Mesa Territorial del Agua a l'aqüífer San Juan Opico s'han realitzat 5 reunions amb una participació total de 71 persones (24 homes i 47 dones). Al llarg d'aquestes trobades s'han incorporat a la Mesa 30 espais territorials, 12 organitzacions de la societat civil i 18 juntes d'aigua. També s'han identificat 8 conflictes socioambientals actius, 6 dels quals estan sent dinamitzats.
- S'han realitzat tres jornades per al procés de construcció del pla d'incidència Mesa Territorial Nord La Libertad amb un total de 42 participants (15 homes i 27 dones). El resultat de les jornades ha estat fer un anàlisi teòric i pràctic de la conflictivitat socioambiental i la identificació d'alguns casos concrets relacionats amb l'extracció de l'aigua de l'aqüífer de Opico per a l'abastiment de projectes urbanístics.
- S'han desenvolupat 6 reunions per a l'articulació de l'Espai Nacional del Foro de l'Aigua amb la Mesa Territorial de la Zona Nord de La Libertad, amb una participació de 97 persones (47 homes i 50 dones). El resultat ha set la concreció d'algunes accions de manera conjunta: l'anàlisi de la Ley General de Recursos Hídricos aprobada en 2021; la construcció de la proposta de Reglament general d'atenció a juntes d'aigües rurals i urbanes per a consolidar una eina jurídica que potencii les capacitats del sistemes comunitaris i que ha estat presentada davant la Autoridad Salvadoreña del Agua; conferències de premsa i demandes ambientals per a dinamitzar els conflictes socioambientals contra l'estratègia d'especulació immobiliària.
- S'han realitzat un total de 18 accions per a implementar una estratègia d'incidència i resposta social davant la conflictivitat territorial per l'aigua a nivell nacional: 4 jornades d'identificació de nous conflictes i recorregut de camp; 7 accions de denúncia davant de diferents institucions de l'Estat en el marc de l'especulació immobiliària i l'extracció de material sòlid de diferents àrees de la Zona Nord de la Libertad; 5 posicionaments públics a través de conferències de premsa sobre la conjuntura nacional. En aquest darrer cas, en el marc del conflicte contra la construcció del projecte urbanístic Kalamanda a la Cordillera de El Bálsamo, es va aconseguir impedir el desallotjament de 16 famílies de la Finca Santa Elena de la Raíz. A aquestes accions hi ha participat un total de 799 persones (353 homes i 446 dones).

INFORME FINAL

Període que abasta l'informe: octubre 2022 - gener 2023

Registre d'entrada al Fons Pitiús: 28/06/23

Informació econòmica:

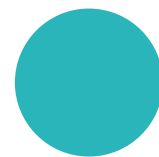

DESCRIPCIÓ	IMPORT
Aportació del Fons:	41.786€
Primer pagament (26/01/22):	31.340€
Segon pagament (02/12/22):	10.446€

Amb aquest informe ha quedat degudament justificada l'aportació que ha fet el Fons al projecte, raó per la qual es tanca l'expedient.

INFORME FINAL

Resultats aconseguits

A partir del procés d'articulació de la Mesa Territorial de la Zona Norte de La Libertad, s'han incorporat a la Mesa 14 organitzacions de la societat civil i 32 juntes d'aigua. En total 21.176 persones. Així mateix s'ha fet un mapeig d'entitats per a futures incorporacions, s'han identificat 12 conflictes i se n'han dinamitzat 7.

Els conflictes identificats són: extracció de material rocós del Río Sucio a Quezaltepeque; amenaça de destrucció ambiental, desplaçaments forçats i perforació de pous a San Juan Opico per la construcció d'un projecte urbanístic; sobreexplotació de rierols per al reg de la canya de sucre; extracció de material rocós a San Matías i a Quezaltepeque; perforació de pous a San Juan Opico per un altre projecte urbanístic; destrucció de 214 hectàrees de bosc i desplaçaments forçats per la construcció de projecte urbanístic a Nuevo Cuscatlan; impermeabilització de sòls per al monocultiu de teca a Quezaltepeque; perforació d'un pou agroindustrial a 15 metres d'un pou comunitari que abasteix a 300 famílies; contaminació ambiental per una granja de porcs a Ciudad Arce; perforació de pou industrial a metres del pou comunitari del que s'abasteixen 1500 famílies; contaminació severa per l'ús d'agro tòxics a San Pablo Tacachico.

De cadascun d'aquests conflictes es va fer un document tècnic ambiental de l'impacte que aquestes activitats per incompliment de la normativa ambiental. Amb aquests documents s'han presentat un total d'11 denúncies.

Google Cal x (76) Whats: x Facebook x Inicio / Twit x (1) Mariach: x telegram w. x Telegram V x Frenan des: x + -

laprensagrafica.com/elsalvador/Frenan-desalojo-de-habitantes-de-Finca-Sta.-Elena-20220720-0082.html

PORTADA EL SALVADOR VIDEOS DEPARTAMENTO 15 INTERNACIONALES DEPORTES ECONOMÍA OPINIÓN ELLA MÁS

Frenan desalojo de habitantes de Finca Sta. Elena

Las pruebas fueron contundentes y el juzgado resolvió que no procede desalojo.

Por Laura Flores Amaya
21 de julio de 2022 - 00:00 HS

WhatsApp Facebook Messenger Twitter Email

LO MÁS VISTO

- Entierran a predicador que fue arrestado bajo el régimen de excepción en San Miguel: "Él era un hombre honesto, emprendedor, pero así se lo llevaron"
- Jefe de fracción Nuevas Ideas: "Yo tengo poder para meter una ley y cerrar los medios"
- Luego de 11 años, exministro y 8 personas más confesarán delitos de corrupción por una pena menor
- El Cherito, el último automóvil ensamblado en El Salvador que se ha convertido en un emprendimiento
- Traer a Funes a El Salvador, la promesa sin cumplir de

22°C Mayorm. nublado

ENG ES 10:10 PM 8/13/2022

